

ЕЛЕКТРОННИЙ НОТАРІАТ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ ТА ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Савінда Яна Мирославівна,

здобувач

Науково-дослідний інститут публічного права

м. Київ, Україна

В сучасних умовах трансформації суспільних відносин активного розвитку набуває сфера цифровізації, яка зайняла вагоме місце в системі публічного управління та адміністрування. Сфера ж нотаріату в свою чергу не є виключенням, а впровадження нових інструментів взаємодії між громадянами та суб'єктами нотаріальної діяльності є підтвердженням та неоспорюваною необхідністю.

Електронний нотаріат є елементом системи електронного урядування, яке є формою організації державного управління, що сприяє підвищенню ефективності, відкритості та прозорості діяльності державних органів та органів місцевого самоврядування з використанням інформаційно-комунікаційних технологій для формування нового типу держави, орієнтованої на задоволення потреб громадян [1]. Хоч нотаріат і не відноситься до системи органів державної влади та органів місцевого самоврядування, проте залишається публічно належним суб'єктом, оскільки саме державою визначаються основи функціонування нотаріату, порядок реалізації нотаріальної діяльності та вчинення нотаріальних дій. Тому, на наш погляд, цілком справедливим буде вважати, що розуміння електронного урядування є таким, що відповідає концепції функціонування нотаріату, що також підтверджується через діяльність суб'єктів формування та реалізації державної політики у сфері нотаріату.

В Україні вже запроваджено систему електронного нотаріату, місією якого є цифровізація процесу вчинення нотаріальних дій для безпечного та зручного доступу громадян [2]. Ключовими новаціями системи електронного нотаріату в Україні є:

- запровадження функціонування нотаріату за принципом «єдиного вікна», що уможливорює доступи до всіх реєстрів (довіреностей, спадкового, бланків) в одному оновленому інтерфейсі;
- формування документів PDF-формату з QR-кодом для миттєвої перевірки та гарантування його безпеки;
- запровадження системи інтеграції між реєстрами для швидкого обміну даними;

- забезпечення електронного архівування даних для їх постійного збереження;
- запровадження електронної реєстрації кожної нотаріальної дії в електронній системі;
- автоматизація процесів обміну даних між реєстрами та формування необхідних документів [2].

Нормативною основою прогнозованих змін є прийняття наступних нормативно-правових актів:

– Постанови Кабінету Міністрів України № 1406 від 29 грудня 2023 року «Деякі питання функціонування Єдиної державної електронної системи е-нотаріату», якою визначено, що єдиною державною електронною системою е-нотаріату є взаємозв'язана сукупність інформаційно-комунікаційних, інформаційних систем, які діють як єдине ціле та у взаємодії з іншими інформаційними та інформаційно-комунікаційними системами призначені для автоматизації нотаріальної діяльності, зокрема збирання, накопичення, обробки, збереження, захисту, пошуку, обліку та використання відомостей щодо нотаріальної діяльності та забезпечення усіх видів електронної інформаційної взаємодії (обміну) згідно із законодавством, внесення інформації до єдиних та державних реєстрів, що функціонують у системі Мін'юсту та є складовими Системи е-нотаріату, формування нотаріального / привірного до нотаріально посвідченого документа з електронним ідентифікатором, а також для забезпечення доступу фізичних та юридичних осіб до відомостей про нотаріальні / привіряні до нотаріальних дій з урахуванням вимог щодо збереження нотаріальної таємниці [3];

– Постанова Кабінету Міністрів України № 619 від 30 травня 2024 року «Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо реєстрації вчинених нотаріусами нотаріальних дій в Електронному реєстрі нотаріальних дій», якою визначено процедуру ведення Електронного реєстру нотаріальних дій у межах реалізації експериментального проекту щодо реєстрації вчинених нотаріусами нотаріальних дій в Реєстрі та передбачено встановлення єдиного підходу до ведення Реєстру для забезпечення функціонування уніфікованої системи відомостей про вчинені нотаріальні дії [4].

Зазначені акти безпосередньо стали основою для впровадження системи електронного нотаріату в Україні, що є свідченням перспективного розвитку даної сфери відносин у умовах цифровізації публічних послуг. Безперечно важливим етапами для реалізації запланованих змін є розвиток системи та елементів кіберзахисту інформації, яка вноситься до відповідних реєстрів, та гарантування надійного збереження, а також узгодження вчинення нотаріальних дій між електронними та паперовими реєстрами нотаріусів, приведення їх у відповідність та синхронізацію.

Таким чином, система електронного нотаріату в Україні знаходиться на етапі становлення. Очікуваними перспективами є її функціонування на рівні, який дозволить учасникам відносин вчасно та надійно отримувати нотаріальні послуги, та формування надійної електронної системи захисту інформації.

Література:

1. Про Національну програму інформатизації : Закон України; Програма від 01.12.2022 № 2807-IX. *Liga.Zakon* : вебсайт. URL: https://ips.ligazakon.net/document/view/T222807?_ga=2.264172364.1350806212.1784536246-38805987.1760951423#_gl=1*1v2vyy6*_gel_au*MTYxNTIxNzc2My4xNzg0NTM2MjMy
2. Про систему. *Е-нотаріат* : вебсайт. URL: <https://e-notariat.minjust.gov.ua/#About>
3. Постанова Кабінету Міністрів України № 1406 від 29 грудня 2023 року «Деякі питання функціонування Єдиної державної електронної системи е-нотаріату». *Liga.Zakon* : вебсайт. URL: <https://ips.ligazakon.net/document/KP231406?an=38>
4. Постанова Кабінету Міністрів України № 619 від 30 травня 2024 року «Деякі питання реалізації експериментального проекту щодо реєстрації вчинених нотаріусами нотаріальних дій в Електронному реєстрі нотаріальних дій». *Liga.Zakon* : вебсайт. URL: https://ips.ligazakon.net/document/kp240619?an=21&ed=0000_00_00

DOI <https://doi.org/10.36059/978-966-397-580-1-83>

АКТУАЛЬНІ СЛІДЧІ СИТУАЦІЇ ПІД ЧАС РОЗСЛІДУВАННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ У СФЕРІ ПІДПРИЄМНИ- ЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Божик Валерій Іванович,

кандидат юридичних наук,

доцент кафедри кримінального права та процесу

Державний податковий університет

м. Ірпінь, Україна

Сучасний розвиток підприємництва в Україні супроводжується активною цифровізацією господарських процесів, використанням електронного документообігу, інформаційних систем управління бізнесом,